

Reactie Transgender Netwerk Nederland op de Nota van wijziging van de Wet regulering sekswerk (Wrs)

Amsterdam, 16 maart 2023

Geachte Staatssecretaris Van der Burg,

In 2019 dienden wij een reactie in op het voorstel voor de Wet regulering sekswerk (Wrs)¹. Als belangenorganisatie voor transgender mensen komen wij ook op voor de belangen van transgender sekswerkers. Wij staan achter het streven van de overheid om misstanden in de seksbranche te bestrijden. Helaas verwachten wij dat het wetsvoorstel hen juist sterk zal schaden. De voorgestelde Nota van wijziging verandert dit niet. Aangezien transgender sekswerkers al een achtergestelde positie hebben en groter risico lopen op geweld en uitbuiting, is het uiterst belangrijk dat nieuwe wetgeving hun positie verbetert en niet (onbedoeld) verslechtert. Het verontrust ons dat de regering heeft besloten om door te gaan met de Wrs, en een Nota van wijziging heeft ingediend die de kern van de wet intact laat. In deze brief leggen wij uit waarom Transgender Netwerk Nederland bezwaar maakt tegen de nota van wijziging van de Wrs. COC Nederland, NNID en Bi+ Nederland ondersteunen dit.

De sekswerkersgemeenschap heeft met regelmaat haar bezwaren kenbaar gemaakt tegen de Wrs, die Aidsfonds -Soa Aids Nederland nog eens samenvatte tijdens de consultatie van de Wrs in 2019.² Dezelfde bezwaren blijven gelden op de voorliggende nota van wijziging:

1. Niet criminaliseren maar decriminaliseren

Procedures, zoals verplichte registratie van sekswerkers of het criminaliseren van klanten, bestrijden geen misstanden. Onderzoek toont aan dat decriminalisering juist een positief effect heeft op de veiligheid en gezondheid van sekswerkers. UNAIDS, WHO, UNFPA en UNDP adviseren daarom ook decriminalisering³: het versterken van iemands rechtspositie vermindert namelijk slachtofferschap. De Wrs zet juist in op verdere criminalisering.

2. Schijnzekerheid en de contraproductiviteit van het registreren van sekswerkers

Er ontstaat alleen schijnzicht op hen die zich hebben laten registreren omdat er niet kan worden uitgesloten dat er geen sprake is van dwang aan de hand van het registratiegesprek. Ook zullen veel vrijwillig werkende sekswerkers zich niet registreren vanuit privacy overwegingen. Het aanleggen van een landelijke database van sekswerkers brengt grote risico's met zich mee. Zo wordt de sector verder ondergronds gedreven. In andere landen waar verplichte registratie is ingevoerd is dit schadelijke effect al zichtbaar.

3. Slechtere toegang tot zorg en hulpverlening

Onvergonde sekswerkers zullen via andere wegen klanten zoeken, omdat klanten én sekswerkers vervolging willen voorkomen. Ze worden daardoor moeilijker bereikbaar voor

¹ <https://www.internetconsultatie.nl/sekswerk/reactie/9fb8ffdb-b0e3-4b21-9769-bd81d4b1217e>

² <https://www.internetconsultatie.nl/sekswerk/reactie/31b866c0-ff4c-4181-8e69-86bbdc57b919>

³ WHO (2013). Implementing comprehensive HIV/STI programmes with sex workers.

zorg- en maatschappelijke instellingen. Daarnaast zullen sekswerkers niet meer naar een zorg- of hulpverlener durven stappen, uit angst voor (juridische) consequenties. De bestuurlijke boete is dan weliswaar geschrapt, civielrechtelijke consequenties worden hier niet mee uitgesloten.

4. Aangiftebereidheid zal verder afnemen

Onvergonde sekswerkers zullen, uit angst voor repressieve maatregelen, geen beroep op de politie durven doen. De aangiftebereidheid is nu al extreem laag. Door dit wetsvoorstel zal dit verder afnemen.

De nota van wijziging biedt geen verbetering voor de eerdergenoemde bezwaren. Sterker, veel wijzingen zijn een verslechtering. In het bijzonder de volgende:

A – Artikel 8a: Herhaalgesprek prostitutievergunning

Het is een ingewikkeld proces om iemands persoonlijke situatie te begrijpen. Er is geen wetenschappelijk bewijs dat een controlegesprek van 90 minuten bijdraagt aan het oplossen van mensenhandel. Elk jaar zo'n gesprek herhalen heeft ook geen zin. Het stigmatiseert sekswerkers en draagt niet bij aan het doel dat het nastreeft.

D - Artikel 16: Gegevensverwerking

Het verwerken van bijzondere persoonsgegevens van sekswerkers gaat in tegen onze grondrechten en brengt sekswerkers in gevaar. Ook hier heeft de sekswerkgemeenschap zich al tegen uitgesproken, onder andere in de internetconsultatie voor de Wgts. De brief die Aidsfonds - Soa Aids Nederland hierop⁴ indiende geeft wederom een goed overzicht van de argumenten tegen dit lid en het uitbreiden hiervan. Voor transgender mensen weegt dit belang nog zwaarder. Zoals wij aangaven in onze reactie op de Wgts⁵, is de kans groot dat de genderidentiteit van transgender sekswerkers ook geregistreerd zal worden. Het lekken van deze informatie kan grote gevolgen hebben voor hun privacy en hun veiligheid.

F - Artikel 40: Strafbaarstelling klant

Klanten krijgen te veel macht over sekswerkers. Klanten worden aangespoord om sekswerkers zonder vergunning aan te geven, zodat ze zelf geen straf krijgen. Dat is gevaarlijk.

Klanten die na het afnemen van een seksuele dienst toch twijfels hebben over de vrijwilligheid van de sekswerker zijn nog steeds strafbaar. De kans dat klanten dit zullen melden is dan ook nihil. Met deze wijziging komen er dus niet meer meldingen van mensenhandel en geef je kwaadwillende klanten een chantagemiddel in handen om sekswerkers zonder vergunning geweld aan te doen. Op dit moment worden sekswerkers al gechanteerd door klanten die dreigen de belastingdienst of de

---

⁴ <https://www.internetconsultatie.nl/seksbedrijventoezicht/reactie/35ea14db-682a-40c1-9efa-46cec1b515b0>

⁵ <https://www.internetconsultatie.nl/seksbedrijventoezicht/reactie/53020cac-4903-4a53-8d8a-58ce588c1f93>

woningbouwvereniging in te lichten. Met deze wijziging wordt de positie van sekswerkers, die zonder vergunning werken, ernstig verslechterd.

Een specifieke groep transgender sekswerkers heeft überhaupt geen toegang tot een vergunning, aangezien zij in een asielpcedure zitten of ongedocumenteerd zijn. Toch zullen deze mensen blijven werken om rond te komen. Hierdoor zijn hun klanten plots strafbaar, zonder dat er dwang in het spel is. Daarnaast neemt ook de kans toe dat deze sekswerkers te maken krijgen met chantage, verkrachting of andere onveilige situaties. Dit gaat recht tegen het doel van de Wrs in.

Maak het welzijn van sekswerkers leidend

Het ministerie verwacht dat ongeveer 10.000 sekswerkers in Nederland zich zullen aanmelden voor een vergunning. Het doel van de wet is meer misstanden bestrijden. Maar er worden geen extra kosten verwacht voor de politie. De politie krijgt dus ook geen extra geld voor de extra meldingen. De verwachting is dus dat er niet méér misstanden zullen worden gevonden. Dan is deze wet dus niet nodig.

Voor de 17.000 sekswerkers die geen vergunning willen of kunnen aanvragen betekent dit dat zij in Nederland onder het Zweedse model zullen werken. Uit wetenschappelijk onderzoek⁶ blijkt dat dit tot meer geweld en verdere uitsluiting van de maatschappij zal leiden.

Ondersteun transgender mensen

In onze reactie op de eerste consultatie van de Wrs⁷ gaven wij al aan dat een aanzienlijk deel van de sekswerkers in Nederland transgender is. Alleen al door hun transgender-zijn lopen zij al tegen meer discriminatie en geweld aan dan cisgender mensen. Het is dan ook cruciaal dat zij veilig aangifte kunnen doen van onveilige situaties, zonder bang te hoeven zijn dat dit negatieve consequenties tot gevolg heeft. Het huidige wetsvoorstel gaat dit helaas niet verbeteren, maar zal er juist voor zorgen dat zij minder snel aangifte zullen doen. De overheid dient transgender mensen te ondersteunen, onafhankelijk van welk werk zij doen.

Als sekswerk door de overheid daadwerkelijk gezien wordt als werk, is een registratie en vergunningsplicht overbodig. Uit onderzoek blijkt dat transgender mensen al een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en minder vermogen hebben dan cisgender mensen⁸. Het is belangrijk dat deze achtergestelde positie niet nog verder verslechtert door een van de mogelijke manieren om zelfstandig

---

⁶ <https://www.internetconsultatie.nl/sekswerk/reactie/31b866c0-ff4c-4181-8e69-86bbdc57b919>

⁷ <https://www.internetconsultatie.nl/sekswerk/reactie/9fb8ffdb-b0e3-4b21-9769-bd81d4b1217e>

⁸ SCP (2022). LHBT-monitor 2022, De leefsituatie van lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender personen in Nederland.

geld te verdienen te beperken. De Wrs zal dit helaas wel doen en zal daarmee de economische positie van een reeds gemarginaliseerde groep transgender mensen verder verzwakken.

Transgender Netwerk Nederland is tegen de wijzigingen uit deze nota en tegen de Wrs

Voor deze wet is de komende twee jaar 13,7 miljoen euro begroot. Wij adviseren dit bedrag te investeren in het versterken van de sekswerkersgemeenschap in Nederland, hun rechtspositie, hun toegang tot zakelijke dienstverlening, in destigmatisering en in zelforganisaties. Want alleen dan draag je bij aan een veiliger werkklimaat voor iedereen in de seksindustrie.

Hartelijke groet,

Remke Verdegem, voorzitter Stichting Transgender Netwerk Nederland

Deze brief is medeondertekend door COC Nederland, NNID en Bi+ Nederland.

